ChatGPT od razgovora do rada

Sadržaj

Predgovor: Od razgovora do rada 3

DEO I

Poglavlje 1: ChatGPT više nije samo četbot 8

Poglavlje 2: Kontekst, materijali i izvori 18

Poglavlje 3: Od izbora do suda 29

DEO II

Poglavlje 4: Od rezultata do dokaza 42

Poglavlje 5: Od postupka do veštine 54

DEO III

Poglavlje 6: Chat, Work i Codex 68

Poglavlje 7: Modeli, alati, planovi i dostupnost 77

Poglavlje 8: Memorija nije arhiva 86

Poglavlje 9: Projekti kao kontrolisana radna okruženja 94

Poglavlje 10: Datoteke, Biblioteka (Library) i verzije 103

Poglavlje 11: Privatnost i najmanji potreban podatak 111

DEO IV

Poglavlje 12: Search i Deep research 119

Poglavlje 13: Analiza podataka i grafikoni 126

Poglavlje 14: Slike, snimci ekrana i vizuelna analiza 133

Poglavlje 15: Glas, učenje i interaktivna radna okruženja 141

Poglavlje 16: Dokumenti, tabelei prezentacije 150

Poglavlje 17: Sajtovi i granica prema Codex alatu 159

DEO V

Poglavlje 18: Prilagođeni pomoćnici: uloga, znanje i granica prema agentu 169

Poglavlje 19: Dodaci i povezane aplikacije 181
Poglavlje 20: Kako da se zadatak preda alatu Posao (Work) 194
Poglavlje 21: Od pomoćnika do agenta 207
Poglavlje 22: Tim agenata i orkestracija 220
Poglavlje 23: Zakazani zadaci i nadgledanje 232
Poglavlje 24: Bezbednost, dozvole i odgovornost 242

DEO VI

Poglavlje 25: Pisanje i uređivanje bez gubitka autorstva 257
Poglavlje 26: Istraživanje i učenje 268
Poglavlje 27: Marketing, poslovanje i upravljanje projektima 280
Poglavlje 28: Traženje posla i priprema za intervju 292

Predgovor

Od razgovora do rada

Kada novi alat ostane zarobljen u starom imenu

Kada su se pojavili prvi pametni telefoni, mnogi su ih koristili kao obične telefone sa većim ekranom. Poziv, poruka, imenik. Sve ostalo delovalo je kao dodatak. Tek kasnije su primetili da sa sobom više ne nose samo telefon, već i mapu, fotoaparat, novčanik, biblioteku i radni sto.

Uređaj se promenio pre nego što se promenila predstava o njemu. Čovek je novu mogućnost neko vreme tumačio starom kategorijom, pa je dobijao samo bržu verziju onoga što je već radio.

Isto se dogodilo sa ChatGPT alatom. Godine 2023. bilo je prirodno opisati ga kao sagovornika: postavite pitanje, dobijete odgovor, zatim razgovorom popravljate rezultat. Danas taj opis više nije dovoljan. U pozadini polja polja za poruku nalazi se radno okruženje koje može da koristi datoteke i izvore, analizira podatke, izrađuje dokumente i povezuje više koraka u jedan posao.

Poruka medija

Maršal Makluan je u knjizi *Razumevanje medija* pokazao da novi medij ne menja samo brzinu prenosa sadržaja. On menja razmere, ritam i obrazac ljudskog delovanja. Zato najvažnije pitanje nije samo šta kroz novi medij govorimo, već kako on menja ono što radimo.

Ta ideja objašnjava zašto ovoj knjizi nije bila dovoljna dopuna nekoliko novih funkcija. Nije se samo uvećao broj mogućnosti. Promenila se podela rada između čoveka i sistema. Ranije je osnovna jedinica bila poruka i odgovor. Sada je sve češće problem, cilj, proces, proverljiv rezultat i ljudska odluka.

Pre pitanja postoji problem

Postoji granica važnija od razlike između pitanja i zadatka. Pre nego što pitamo šta ChatGPT treba da uradi, moramo da razumemo koji problem pokušavamo da rešimo.

To zvuči očigledno, ali upravo tu nastaje veliki broj grešaka. Korisnik traži da ChatGPT napiše bolji imejl, a pravi problem je što nije odlučio šta primalac treba da uradi. Traži istraživanje tržišta, a zapravo pokušava da odluči da li treba da napravi novi proizvod. Traži da se skrati izveštaj, a problem je što nije jasno koja je informacija potrebna za odluku.

ChatGPT može izuzetno brzo da izvrši pogrešno definisan zadatak. Zato brzina nije dovoljna. Ni dobar upit nije dovoljan. Čak ni savršeno izvršenje nije dovoljno ako rešavamo pogrešan problem.

Profesionalni rad zato počinje dijagnostičkom pauzom: kratkim zastajanjem između onoga što je izrečeno i odluke šta zaista treba rešiti.

Slika P.1. *Od problema do odluke*

Prigovor nije problem koji treba pobediti

Ljudi često izgovore vidljivi simptom umesto dubljeg razloga. „Nemam vremena", „preskupo je", „nisam siguran" mogu da budu doslovno tačni, ali mogu i da označavaju nedovoljno jasnu vrednost, neprihvatljiv rizik ili odsustvo poverenja. Profesionalni pristup ne pokušava da pobedi prigovor. Tretira ga kao signal koji treba razumeti.

Isto pravilo važi u radu sa veštačkom inteligencijom. Zahtev korisnika nije uvek isto što i problem korisnika. Zato ChatGPT ne treba odmah da pravi rešenje kada je nejasno šta odluka treba da promeni. Najpre treba razdvojiti činjenice od pretpostavki, vidljivi simptom od mogućeg uzroka i željeni izlaz od stvarnog rezultata.

Tu nastaje važna granica između uveravanja i manipulacije. Cilj nije da sistem pronađe psihološku polugu kojom će nekoga navesti da kaže „da". Cilj je da pomogne čoveku da razume na čemu je odluka zasnovana i da ponudi rešenje samo ako ono odgovara stvarnom problemu.

Od problema do rada

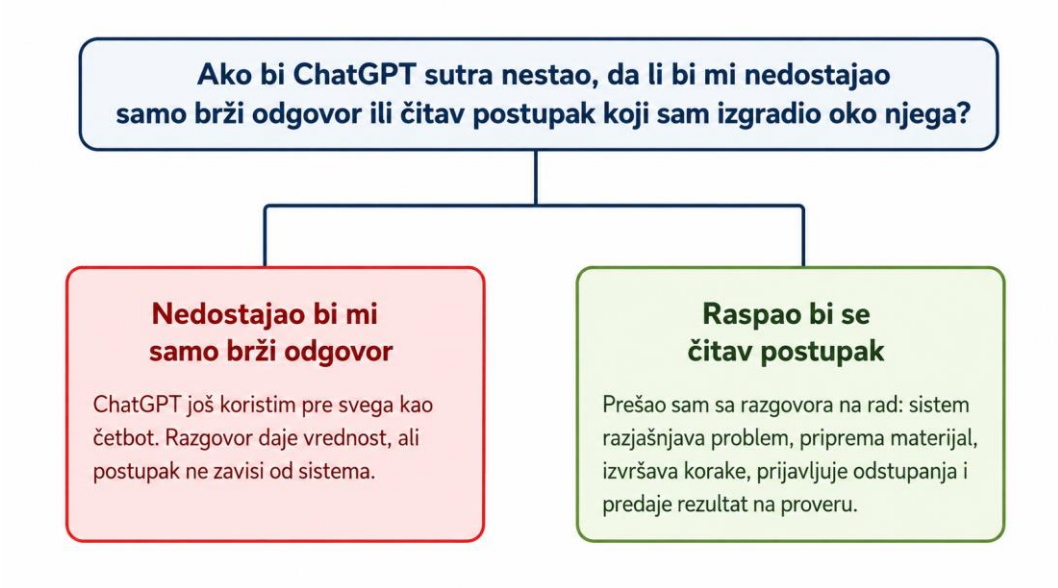
Kada je problem dovoljno jasan, tek tada ga pretvaramo u zadatak. Određujemo cilj, ulazne materijale, dozvoljene radnje, kriterijume kvaliteta, kontrolne tačke i uslov završetka. Tada ChatGPT prestaje da bude samo sagovornik i postaje deo radnog procesa.

Upit traži odgovor. Specifikacija projektuje proces. Ali tek dobro definisan problem određuje koji proces uopšte treba pokrenuti.

Zato vrednost ChatGPT alata više ne treba meriti samo kvalitetom pojedinačnog odgovora. Treba njegovu vrednost meriti time da li je alat pomogao da se prepozna pravi problem, da se posao pravilno definiše, da radi nad odgovarajućim materijalima, da zatraži ljudsku odluku tamo gde je potrebna i da pokaže dokaz da je rezultat pouzdan.

Test stare kategorije

Pre nego što počnete da koristite neki novi način rada, postavite sebi jedno pitanje: Ako bi ChatGPT sutra nestao, da li bi mi nedostajao samo brži odgovor ili čitav postupak koji sam izgradio oko njega?

Slika P.2. *Test stare kategorije*

Ovaj test nije poziv da svaki razgovor pretvorite u složen proces. Jednostavno pitanje i dalje zaslužuje jednostavan odgovor. Promena nastaje kada posao ima materijale, posledice, više koraka ili merilo kvaliteta. Tada dobra formulacija nije dovoljna. Potrebna je specifikacija rada.

Šta ova knjiga uči

Ovo izdanje nije spisak funkcija niti zbirka pametnih upita. Takva knjiga bi zastarela čim se promene naziv modela, položaj dugmeta ili cena paketa. Njena tema je stabilnija: kako čovek rešava probleme u saradnji sa sistemom čije se sposobnosti menjaju.

Put kroz knjigu zato počinje pre upita. Najpre proveravamo koji problem pokušavamo da rešimo i da li je ono što tražimo pravi problem ili samo njegov simptom. Zatim problem pretvaramo u zadatak, određujemo kontekst i izvore koji smeju da utiču na rezultat, granice dodele poslova, kriterijume kvaliteta i mesta na kojima ljudski sud mora da preuzme odluku. Tek potom dolaze alati, duži procesi, povezane aplikacije i ponovljivi radni tokovi.

Kroz različita poglavlja vraćaćemo se istom pitanju u različitim oblicima: šta korisnik kaže da želi da uradi, koji problem zapravo pokušava da reši, šta može da prepusti sistemu i kako zna da je problem zaista rešen.

Što sistem dobija veću operativnu samostalnost, to moraju da budu stroži kontrola konteksta, dokazna putanja i tačke na kojima čovek zadržava pravo osporavanja odluke.

Ono što ne predajemo

Sposobniji sistem može da preuzme veći deo izvršenja, pa čak i da pomogne u dijagnozi problema, ali time ljudska uloga ne nestaje. Ona se pomera. Čovek određuje šta je vredno rešavanja, zašto se posao radi, koje posledice su prihvatljive, kada je dokaz dovoljno jak i šta ne sme biti prepušteno automatizaciji.

Sistem može da pronađe, poredi, sažme, izračuna, predloži, oblikuje i izvrši. Može da ukaže da je problem možda pogrešno postavljen. Ali čovek zadržava nameru, odgovornost, autorstvo i odluku koja menja stvarni svet.

Model može da pomogne da rešimo problem.

Čovek mora da odluči koji problem vredi rešavati.

Od razgovora do rada

Profesionalac se od početnika zato ne razlikuje po tome što zna više upita, funkcija ili trikova. Razlikuje se po tome što ume da prepozna problem, proveri da li rešava pravi problem, pretvori ga u dobro definisan zadatak, odredi šta može da poveri sistemu, postavi granice, proveri rezultat i zadrži odluku tamo gde njene posledice ostaju ljudske.

Zato ova knjiga nije prvenstveno knjiga o ChatGPT alatu. Ona je knjiga o radu sa problemima uz pomoć ChatGPT alata.

Funkcije će se menjati. Modeli će postajati sposobniji. Neki alati opisani u ovoj knjizi jednog dana će nestati, a pojaviće se novi koje danas ne možemo da predvidimo. Problem ostaje. Ostaje i potreba da ga čovek prepozna, razume, rastavi, odredi šta želi da postigne, izabere šta će prepustiti alatu i proceni da li je dobijeni rezultat zaista rešio ono zbog čega je posao započet.

Godine 2023. učili smo kako da razgovaramo sa veštačkom inteligencijom. Danas učimo kako da zajedno sa njom rešavamo probleme, a da joj ne prepustimo odluku o tome šta je za nas problem, šta je dobar rezultat i koje posledice smo spremni da prihvatimo.

Od razgovora do rada zato nije samo promena načina korišćenja ChatGPT alata. To je promena načina na koji pristupamo problemu.

DEO I

POGLAVLJE 1

ChatGPT više nije samo četbot

Od problema i pitanja do zadatka, proizvoda i završenog posla

ChatGPT je najpre postao poznat kao mesto na kojem postavimo pitanje i dobijemo odgovor. Danas može da radi sa datotekama i izvorima, analizira podatke, izrađuje proizvode i povezuje više koraka u jedan posao. Novi problem zato nije nedostatak mogućnosti, već izbor pogrešnog načina rada: sistem može veoma uspešno da ubrza aktivnost koja ne rešava pravi problem.

Poglavlje rešava pet povezanih problema: *brzina koja ne vraća vreme, zahtev koji prikriva stvarni problem, pogrešan izbor između odgovora, proizvoda i procesa, nepotrebna složenost i dodela posla bez jasno određenog završenog stanja.* Na kraju čitalac može da prevede problem u Kartu zadatka i da odredi šta ChatGPT izvršava, šta predaje i gde se čovek vraća u proces.

KLJUČNA IDEJA
ChatGPT nije polazna tačka. Problem je polazna tačka. Tek kada razumemo problem, određujemo šta tačno treba da bude završeno.

ISHOD POGLAVLJA
Od stvarnog problema napravite Kartu zadatka koju druga osoba može da proveri i primeni.

Kada brži rad ne oslobađa čoveka

Vlasnik male kompanije godinama je lično pregledao prodaju, sastavljao izveštaje, proveravao ponude i pripremao materijal za sastanke. Kada je počeo da koristi ChatGPT, svaki posao postao je brži. Ipak, njegov dan nije postao slobodniji. Samo je u njega smestio više istih obaveza.

Den Martel u knjizi *Povrati svoje vreme* razlikuje rast koji donosi još posla od prenosa rada koji čoveku vraća vreme. Primena na veštačku inteligenciju otkriva dublji problem: vlasnik nije pitao iz kojih obaveza treba da izađe, već kako da postojeće obaveze obavi brže. Cilj zato nije da uz ChatGPT uradimo više svega, već da sistemu predamo jasno ograničen i proverljiv deo izvršenja, a čoveka vratimo strategiji, odnosima, stvaralaštvu i odluci za koju je zaista potreban.

Iz kojeg dela posla treba da izađem da bih se vratio delu u kojem najviše vredim?

Vratite se od zahteva do pravog problema

Zahtev korisnika nije uvek isto što i problem korisnika. „Napravi prezentaciju“, „analiziraj prodaju“ ili „napiši imejl“ opisuju aktivnost. Pre predaje posla napravite dijagnostičku pauzu: *šta ovim zapravo pokušavamo da promenimo*?

Ako taj korak preskočimo, ChatGPT može veoma brzo i veoma dobro da završi zadatak koji ne rešava razlog zbog kojeg smo ga pokrenuli. Brzina izvršenja tada samo ubrzava put ka pogrešnom rezultatu.

Slika 1.1. *Od problema do odluke*

Razlikujte razgovor od dodeljenog rada

Najvažnija dopuna mentalnom modelu jeste razlika između razgovora i dodeljenog rada. U Ćaskanju (Chat) sistem prvenstveno proizvodi odgovor, ideju, objašnjenje ili analizu koju korisnik dalje koristi. U Poslu (Work) cilj je završen posao: sistem dobija rezultat, izvore, granice i dozvoljeni prostor izvršenja.

Pitanje	**Ćaskanje**	**Posao**
Šta tražimo?	Odgovor, ideju, objašnjenje ili analizu	Zadatak sa konačnim rezultatom
Gde se rad odvija?	Pretežno u razgovoru	Može i u datotekama, aplikacijama i drugim radnim okruženjima
Šta proveravamo?	Tačnost i korisnost sadržaja	Rezultat, putanju, dozvole i posledicu

Pitanje	Ćaskanje	Posao
Kada se čovek vraća?	Posle odgovora ili po potrebi	Na unapred određenoj kontrolnoj tački
Glavno pitanje	Šta sistem treba da kaže?	Šta mora da postoji kada je posao gotov?

Tabela 1.1. *Ćaskanje i Posao nisu ista vrsta rada*

Ćaskanje je prirodno kada vam treba odgovor.

Posao je prirodan kada sistemu predajete deo posla.

Ova podela ne znači da je Posao uvek bolji. Ako je dovoljan odgovor, agentsko izvršenje samo povećava složenost, trošak provere i prostor za grešku. Posao ima smisla kada vrednost dolazi iz toga što sistem završava jasno ograničen deo posla.

Pretvorite problem u jasan zadatak

Pitanje „Kako se menjala prodaja ove godine?“ još ne pokazuje dovoljno jasno koji problem treba rešiti. Da li želimo da razumemo pad prihoda, pronađemo proizvode koji gube tržište, pripremimo nabavku ili samo izvestimo šta se dogodilo? Bez tog razjašnjenja sistem mora sam da pretpostavi šta je važno.

Kada problem postane jasan, pretvaramo ga u zadatak: „Treba da utvrdimo zbog čega je bruto marža u drugom kvartalu pala. Analiziraj priloženu tabelu prodaje po mesecima, pronađi tri najvažnije promene u odnosu na prošlu godinu, izdvoji proizvode sa trajnim rastom ili padom i pripremi kratak izveštaj sa grafikonom za sastanak u ponedeljak. Ne menjaj plan nabavke. Označi podatke koji zahtevaju moju odluku.“

Sada postoje problem, materijal, cilj, završni proizvod i granica. Čovek se vraća tamo gde analiza prelazi u poslovnu odluku.

Profesionalac prvo razjašnjava problem, a zatim određuje završeno stanje i bira način rada.

Odredite da li vam treba odgovor, izlaz ili proces

Nivo	Šta dobijamo	Primer	Glavna provera
Odgovor	Sadržaj u razgovoru	Objašnjenje razlike između prihoda i dobiti	Da li je tačan i koristan?
Izlaz	Zaseban radni proizvod	Dokument, tabela, grafikon ili prezentacija	Da li je spreman za upotrebu?

Nivo	Šta dobijamo	Primer	Glavna provera
Proces	Put od cilja do rezultata	Istraživanje, poređenje, nacrt, provera i odobrenje	Da li su koraci, granice i rezultat jasni?

Tabela 1.2. *Tri nivoa rada: odgovor, izlaz i proces*

Odgovor završava razgovor. Izlaz završava proizvod. Proces organizuje put od namere do proverljivog rezultata.

Posao se najčešće pojavljuje na nivou procesa, ali nije sinonim za složenost. Jednostavan zadatak u Poslu može da napravi jedan proizvod. Važna razlika je da je sistemu predat izvršni deo posla, a ne samo pitanje o tom poslu.

Ne birajte najviši nivo rada automatski

Izdavač može da zatraži predlog opisa knjige i dobije odgovor. Može da zatraži konačan opis za veb prodavnicu i dobije proizvod. Može i da odredi proces u kojem ChatGPT čita rukopis, izdvaja koristi za čitaoca, proverava da promotivne tvrdnje postoje u knjizi i priprema tri verzije teksta, ali staje pre objavljivanja.

Najviši nivo nije automatski najbolji. Kratko objašnjenje ne treba pretvarati u proces, a ozbiljan ponovljiv posao ne treba svesti na niz improvizovanih pitanja. Potreban nivo određuju ishod, broj zavisnih koraka, izvori, dozvole i posledice.

Prepoznajte obrazac umesto da pamtite upite

Na internetu se često pojavljuju liste sa desetinama ili stotinama korisnih upita. One mogu da podstaknu ideje, ali profesionalni napredak ne dolazi iz pamćenja formulacija. Većina poslovnih zahteva pripada malom broju obrazaca rada. Kada korisnik prepozna obrazac, lakše određuje koji kontekst, dokaz, kriterijum i nivo kontrole treba da doda konkretnom zadatku.

Obrazac rada	Šta korisnik traži	Šta treba naučiti da proverava
Objasni	Objašnjenje, uputstvo ili podršku znanju	Izvor, tačnost, publiku i granice pojednostavljivanja
Generiši	Ideje, nacrte ili alternative	Raznovrsnost opcija i kriterijum izbora
Istraži	Aktuelne činjenice i dokaze	Autoritet, nezavisnost, svežinu i kontra-dokaz
Uporedi	Razlike između mogućnosti	Iste kriterijume, simetriju i relevantne razlike
Analiziraj	Obrazac, trend ili zaključak iz podataka	Kvalitet podataka, postupak i dokaz tvrdnje
Preporuči	Predlog šta bi trebalo uraditi	Dijagnozu, kriterijume, neizvesnost i ljudski sud

Obrazac rada	Šta korisnik traži	Šta treba naučiti da proverava
Napravi	Dokument, tabelu, prezentaciju ili drugi proizvod	Specifikaciju, format, proveru i prihvatanje
Izvrši	Radnju u datoteci, aplikaciji ili spoljnom sistemu	Dozvolu, posledicu, kontrolnu tačku i trag izvršenja

Tabela 1.3. *Osam osnovnih obrazaca rada umesto biblioteke stotinu upita*

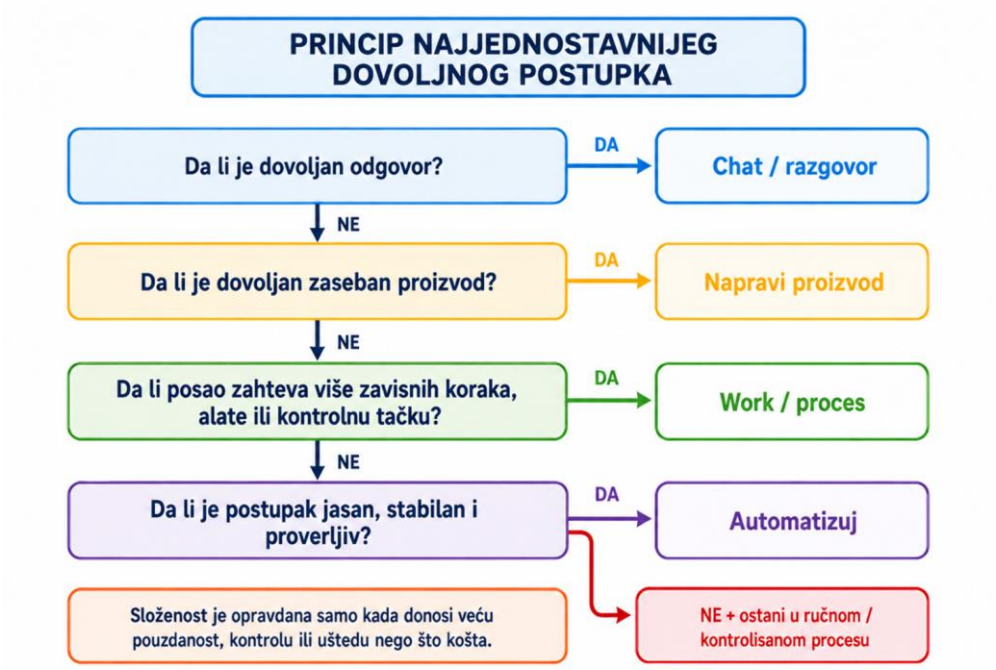
Obrazac ostaje upotrebljiv i kada se promene tema, model ili interfejs. Kod istraživanja odmah znamo da treba proveriti izvore i aktuelnost; kod preporuke kriterijume i ljudski sud; kod izvršenja dozvole, posledicu i trag. Tako se znanje prenosi sa jedne formulacije na čitavu klasu zadataka.

Početnik počinje upitom. Iskusan korisnik prepoznaje obrazac rada. Profesionalac prvo proverava koji problem taj rad treba da reši.

Izaberite najjednostavniji dovoljan postupak

> ***Koristite najmanje složen postupak koji može pouzdano, proverljivo i bezbedno da završi posao.***

Ako je dovoljan odgovor, ostanite u razgovoru. Ako vam je potreban predmet koji ćete poslati, objaviti ili dalje obrađivati, tražite proizvod. Proces gradite kada posao ima više zavisnih koraka, ponavlja se, koristi alate ili zahteva kontrolnu tačku. Automatizacija dolazi tek kada je postupak jasan i stabilan.

Slika 1.2. *Princip najjednostavnijeg dovoljnog postupka*

Ovaj princip je važan i za vraćanje vremena. Nije korisno da dva sata pripremamo složen sistem za zadatak koji traje deset minuta mesečno. Vreme je vraćeno samo ako korist od prenosa premašuje vreme potrebno za opisivanje, proveru i ispravljanje rada.

Prepoznajte kada razgovor više nije dovoljan

Signal	Ostanite u Ćaskanju	Pređite ka Poslu / procesu
Broj koraka	Jedan neposredan korak	Više zavisnih koraka
Izvor	Sadržaj je već u razgovoru	Potrebne su datoteke, aplikacije ili drugi izvori
Rezultat	Čitate odgovor	Očekujete proizvod ili promenu stanja
Trajanje	Kratka interakcija	Rad traje, nastavlja se ili se prati
Dozvole	Nema spoljne radnje	Sistem treba da vidi, menja ili deluje
Kontrola	Provera odgovora	Kontrolne tačke, trag i mogućnost prekida

Tabela 1.4. *Signali da razgovor više nije dovoljan*

Prelazak sa odgovora na izvršenje menja kategoriju rizika. Pogrešna rečenica i pogrešno promenjena datoteka nisu ista vrsta greške.

Pretvorite problem u Kartu zadatka

Karta zadatka pretvara razjašnjen problem u dogovor o radu. Ne koristi se za svako jednostavno pitanje, već kada rezultat treba da postane upotrebljiv proizvod ili kada posao ima više koraka, ograničenja i posledice. Prvo polje je problem, jer bez njega možemo vrlo precizno opisati pogrešan posao.

Slika 1.3. *Karta zadatka: od problema do završenog stanja*

Polje	**Pitanje koje treba razjasniti**
Problem	Koji problem pokušavamo da rešimo i po čemu znamo da nije samo simptom?
Cilj	Šta treba da se promeni kada problem bude rešen?
Publika i namena	Ko koristi rezultat i za koju odluku ili radnju?
Ulazni materijal	Nad kojim dokumentima, podacima ili izvorima sistem radi?
Izlaz	Šta tačno treba da preda i u kom obliku?
Ograničenja	Šta ne sme da uradi, pretpostavi ili promeni?
Kontrolna tačka	Gde treba da stane i zatraži ljudsku odluku?
Kriterijumi kvaliteta	Po čemu znamo da je rezultat prihvatljiv?
Završeno kada	Koji jasan uslov označava kraj zadatka?

Tabela 1.5. *Karta zadatka*

Karta namerno ne sadrži detaljnu metodologiju izvora, dozvola, dokaza i ljudskog odlučivanja. Te teme se razvijaju u narednim poglavljima. Ovde je njen posao da korisniku pokaže celinu pre predaje.

Proverite Kartu na pravom slučaju

Izdavač razmatra novi rukopis. Problem nije nedostatak dokumenta, već to što urednički tim nema dovoljno strukturiranih i proverljivih informacija da odluči da li rukopis zaslužuje sledeći krug razmatranja. Cilj je da se pripremi izveštaj za urednički sastanak. Ulaz čine rukopis, biografija autora i podaci o srodnim izdanjima. Izlaz je dokument od najviše četiri strane sa opisom publike, glavnim prednostima, rizicima i pitanjima za autora.

ChatGPT ne sme da preporuči prihvatanje ili odbijanje rukopisa niti da izmišlja tržišne podatke. Kontrolna tačka nastaje pre zaključka. **Kriterijum završetka:** zadatak je završen kada je izveštaj predat na proveru, a ne kada je doneta urednička odluka.

> ***Dodela posla uklanja čoveka iz pogrešnog dela rada, ne iz odgovornosti.***

Povežite Kartu zadatka sa ostatkom knjige

Polje iz Poglavlja 1	Kasnije se produbljuje kroz
Problem i cilj	Poglavlja o dijagnozi, kontekstu i ljudskom odlučivanju
Izvori i kontekst	Poglavlja o kontekstu, projektima, datotekama i istraživanju
Kriterijumi kvaliteta	Evaluaciju, dokaz i testiranje
Kontrolna tačka	Ljudsko odlučivanje i nastavi/stani
Dozvoljene radnje	Alate, povezane sisteme i ovlašćenja
Završeno kada	Agente, orkestraciju i automatizaciju

Tabela 1.6. *Kako se Karta zadatka produbljuje kroz knjigu*

Poglavlje 1 zato nije spisak mogućnosti ChatGPT alata. Ono daje početni metod za procenu svih kasnijih funkcija: *problem određuje zadatak, zadatak određuje način rada, a posledice određuju granice i mesto ljudske odluke.*

Najbolje prakse i saveti

- Počnite od problema, ne od funkcije ili upita.
- Napravite dijagnostičku pauzu: da li zahtev opisuje pravi problem ili samo njegov simptom?

- Pre zahteva odredite da li vam treba odgovor, proizvod ili proces, a način rada birajte prema ishodu, složenosti, alatima i nivou autonomije.
- Ćaskanje koristite kada je razgovor dovoljan; Posao kada predajete izvršni deo posla.
- Birajte najmanje složen postupak koji pouzdano završava posao.
- Kartu zadatka koristite kao meru jasnoće, ne kao birokratski obrazac.
- Što su posledice veće, preciznije definišite ograničenja i kontrolne tačke.
- Prenosite izvršenje, ali ne i odgovornost za odluku koja pripada čoveku.
- Automatizujte tek kada je ručni postupak jasan, stabilan i proverljiv.

Proverite svoje razumevanje

1. Zašto profesionalni rad ne počinje upitom?

Zato što dobar upit može veoma efikasno da izvrši pogrešno definisan zadatak. Najpre treba razjasniti koji problem pokušavamo da rešimo.

2. Koja je razlika između Ćaskanja i Posla?

Ćaskanje je prirodno za odgovor i pomoć razgovorom; Posao je prirodan kada sistemu predajemo deo izvršenja sa jasnim završenim stanjem.

3. Kada je dovoljan odgovor?

Kada je potreban neposredan savet, objašnjenje ili kratka transformacija bez posebnog proizvoda i više zavisnih koraka.

4. Po čemu se izlaz razlikuje od procesa?

Izlaz je gotov predmet rada. Proces određuje put do njega, uključujući provere i mesta ljudske odluke.

5. Zašto najnapredniji postupak nije uvek najbolji?

Svaki dodatni korak povećava trošak pripreme, nadzora i rizika.

6. Koje pitanje povezuje podelu rada sa vraćanjem vremena?

Iz kojeg dela posla treba da izađem da bih se vratio delu u kojem najviše vredim?

Vežba: napravite svoju Kartu zadatka

Izaberite jedan stvaran ponovljiv posao i prođite kroz metod sa slike. Posebno proverite završeno stanje, mesto ljudske odluke i rad kojem ćete posvetiti oslobođeno vreme. **Poglavlje ste uspešno primenili** kada druga osoba iz Karte zadatka može da razume koji problem rešavate, šta sistem predaje, šta ne sme da uradi i po kom uslovu je posao završen.

Slika 1.4. *Metod vežbe: od zahteva do Karte zadatka*

Zaključak

Prelazak od četbota ka radnom okruženju ne znači da razgovor postaje manje važan. Znači da više nije jedini mentalni model. Profesionalni korisnik prepoznaje problem koji brzina ili uverljiv odgovor mogu da prikriju, pretvara ga u zadatak, bira najmanje složen dovoljan način rada i određuje konačno stanje. ChatGPT dobija izvršni deo posla; čovek zadržava odluku, odgovornost i pravo da promeni pravac.

ChatGPT nije polazna tačka. Problem je polazna tačka.

Tek zatim određujemo šta tačno treba da bude završeno.